

ТИТАРЕНКО ІРИНА ІГОРІВНА

PhD (педагогічні науки), доцентка кафедри зв'язків з громадськістю Національного університету «Києво-Могилянська академія», Київ, Україна

Особливості політичних комунікацій в умовах новітніх суспільних викликів в Україні

Розвиток сучасної теорії політичних комунікації переважно базується на фундаментальних дослідженнях Карла Дойча, Девіда Істона та Габріеля Алмонда, а також Юргена Хабермаса, що також значила дослідниця Анжела Акаймова у роботі “Політична комунікація як процес взаємодії політичних суб’єктів”. Дойч (кінець 1940-х років) заклав основу сучасної теорії, стверджуючи, що політична система є динамічною мережею інформаційних потоків між правлячими та підлеглими. Істон та Алмонд (1950-ті роки) визначали функціонування влади через призму розповсюдження цінностей та інших форм політичних повідомлень. А Хабермас (1960-ті роки) зазначив продуктивну силу політичних комунікації через їх здатність впливати на процес прийняття політичних рішень елітою, створювати соціокультурний вектор розвитку суспільства та стимулювати взаєморозуміння й солідарність, як ключові ресурси суспільної інтеграції [1, с. 89]. Таким чином, від системи та підходу до політичних комунікацій залежить (1) створення призми ставлення політичної еліти до суспільства, (2) система цінностей в суспільстві, на основі яких формуються відносини між владою та суспільством і (3) консолідація суспільства та держави у розвитку. Усі три елементи є ключовими для України у боротьбі з росією та збереженні державності. Однак, суспільно-політичні виклики в державі створюють складний контекст для формування системи політичних комунікацій.

Україна є єдиною країною в Європі, яка в умовах повномасштабної війни з лютого 2022 року й гібридної війни з 2014 рік, проходить процес вступу до ЄС та перебуває в транзитному періоді з пострадянських інституцій до європейських. Водночас українське суспільство як основний реципієнт політичних комунікацій стає дуже чутливим, агресивним та категоричним до “неправильних” політичних комунікацій,

що створює додатковий виклик глибокого відчуття та розуміння потреб реципієнта. Російська війна в Україні додає вимогу створення “анти-російської” чи “анти-радянської” форми комунікації з суспільством, що також окрім інтуїтивного антагонізму вимагає чіткої концептуалізації та системи “нових” форм та сенсів політичної комунікації, дотичної до Європейської системи. Такий контекст створює унікальні кондиції для визначення вектору системи політичних комунікацій в державі, адже війна вимагає певного рівня засекреченості комунікацій, а партнери з Заходу та суспільство вимагають їх відкритості, публічності та прозорості.

Наступна загроза успішних політичних комунікацій, враховуючи контекст війни – Telegram як альтернативна платформа обміну політичної інформації та взаємодії. За дослідженням Telemetry, в Україні зафіксовано понад 33 тисячі активних телеграм-каналів з 282,6 млн підписників. Україна знаходиться на 6 місці у світовому рейтингу за кількістю каналів з понад 1 мільйоном підписників. На другому місці за тематичною популярністю знаходиться політика, підписниками якої налічують 33 млн акаунтів [2]. Попри те, що платформа Telegram належить російському розробнику з можливим впливом ФСБ [3], створена платформа ніким не регульована. Через кількість анонімних телеграм каналів та новин з анонімних джерел, рівень довіри до держави та офіційних ресурсів знижується й у суспільства зростає тотальна критичність до влади та її дій. Така тенденція впливає на стійкість та консолідованість українського суспільства [4]. Одночасно за результатами дослідження IMI, найпопулярніші телеграм канали поширюють фейки щодо мобілізації для її дискредитації [5]. Так само Telegram є платформою для політичного піару та “свободи слова”, де анонімні акаунти критикують владу, просувають “злиту” інформацію щодо певних державних діячів та політиків.

Отже, політичні комунікації під час війни є рушійною силою стійкості суспільства, його довіри до влади, легітимації її дій, та боротьби проти ворога. Україна знаходиться в унікальному контексті: війні з Росією та вступу до ЄС, що також перетворює політичні комунікації на засіб утримання фокусу на демократизацію інституцій, реформи, орієнтацію на “західні” цінності. Розуміючи це, росія використовує комунікації як основний когнітивний метод гібридної війни для дисконсолідації суспільства і маніпуляції для знищення державності України. Однією з загроз реалізації політичних комунікацій в Україні є те, що діалог між державою та суспільством перейшов на

платформу Telegram, власником якої є росіянин, де є можливість створення анонімних телеграм каналів для маніпуляції цінностями, настроями, та дискредитації дій держави й політичних акторів.

Список використаних джерел:

1. Акайомова А. Політична комунікація як процес взаємодії політичних суб'єктів, Київ: ІПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2011. 87 с. [URL](#)
2. Україна на шостому місці у світі за кількістю Telegram-каналів з понад мільйоном підписників – Telemetry. Київ : Детектор медіа, 2023. [URL](#)
3. The Avatar of the Russian Security Services Is Winning Over American Audiences. Tomorrow's Affairs, 2023. [URL](#)
4. Соловйов І. Форум «Креативна Україна 2024» YouTube відео. 2024, 05:33:29. [URL](#)
5. Батальйон "Телеги": як проходить мобілізація в анонімних Telegram-каналах. Київ : Інститут масової інформації, 2023. [URL](#)